

4 ELEMENTS
in arts

NAČRTI LEKCIJ ODGOVORI

Vsebina

Slovenija

Matija Jama: Most na Dobri

Tone Lapajne: Polja

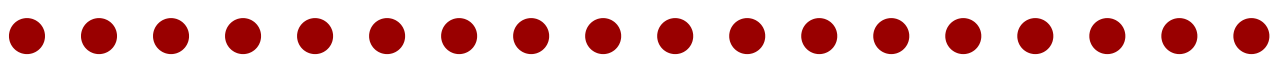
Karl Putrih: Odmev

Slavko Pengov: Litostroj

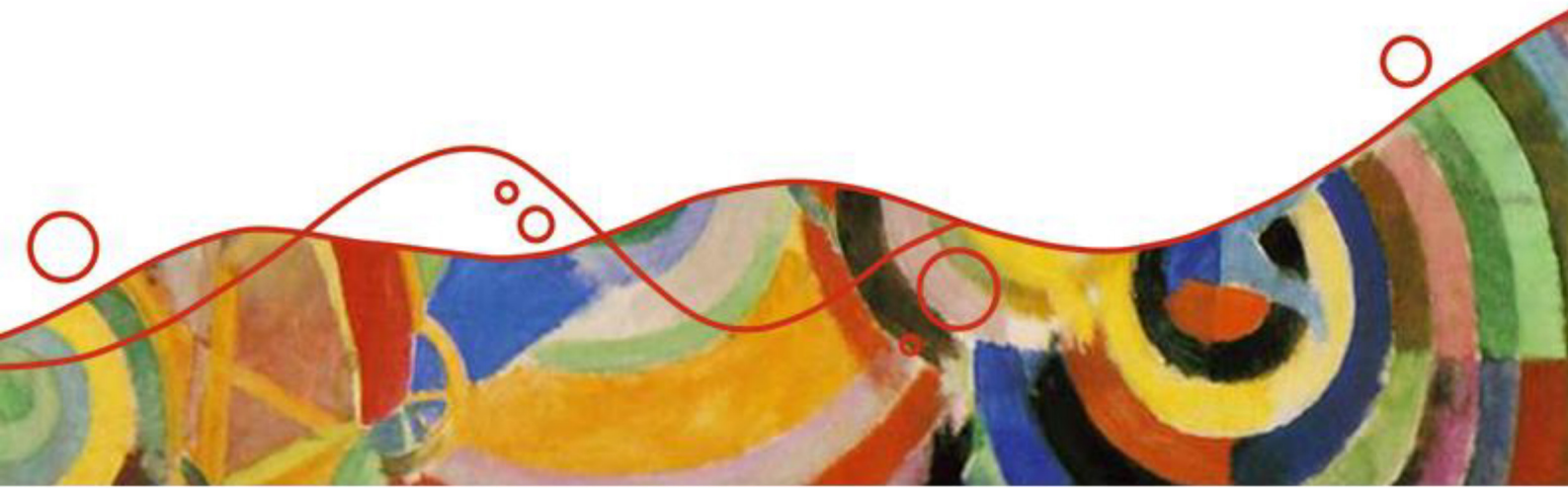

Slovenija

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Matija Jama: Most na Dobri

Most na Dobri

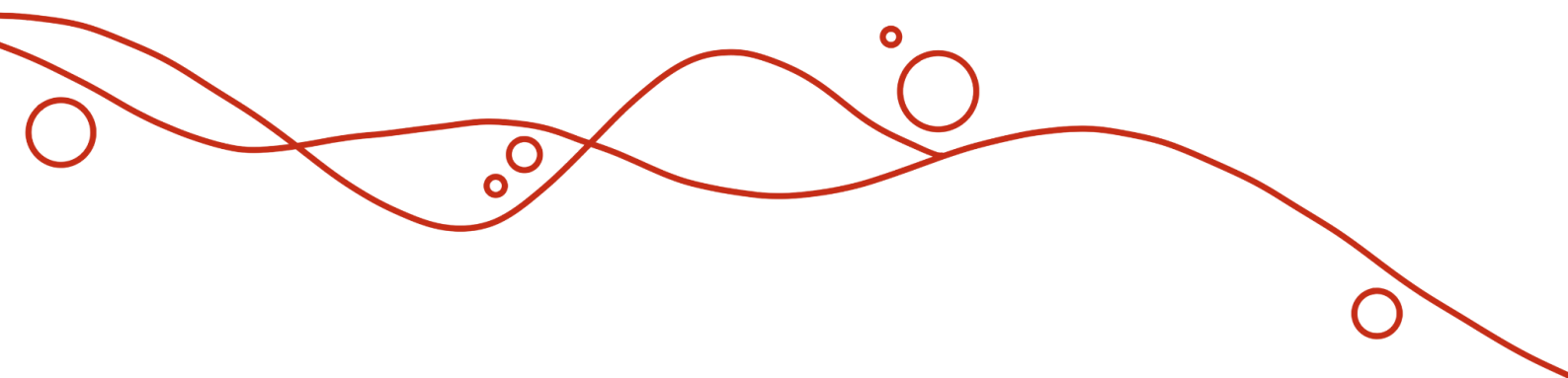
Ledolomilec

- Katera svetloba vam je ljubša: jutranja ali popoldanska? Zakaj?
 - Oglejte si slike katedrale v Rouenu Clauda Moneta. Naslikal jih je v seriji med letoma 1892 in 1894. Kakšne razlike lahko opazite med njimi? Katere podobnosti lahko najdete?
<https://www.tuttartpitturasculturapoesiamusica.com/2016/02/Claude-Monet.html>
 - Vir: Monet: Francoska narodna galerija
-
-

Kulturno ozadje

Slike slovenskih impresionistov so bile javnosti prvič predstavljene leta 1900 na razstavi v Ljubljani. Na razstavi so sodelovali štirje slovenski slikarji: Ivan Grohar, Matija Jama, Matej Strnen in Rihard Jakopič.

Branje zgodbe

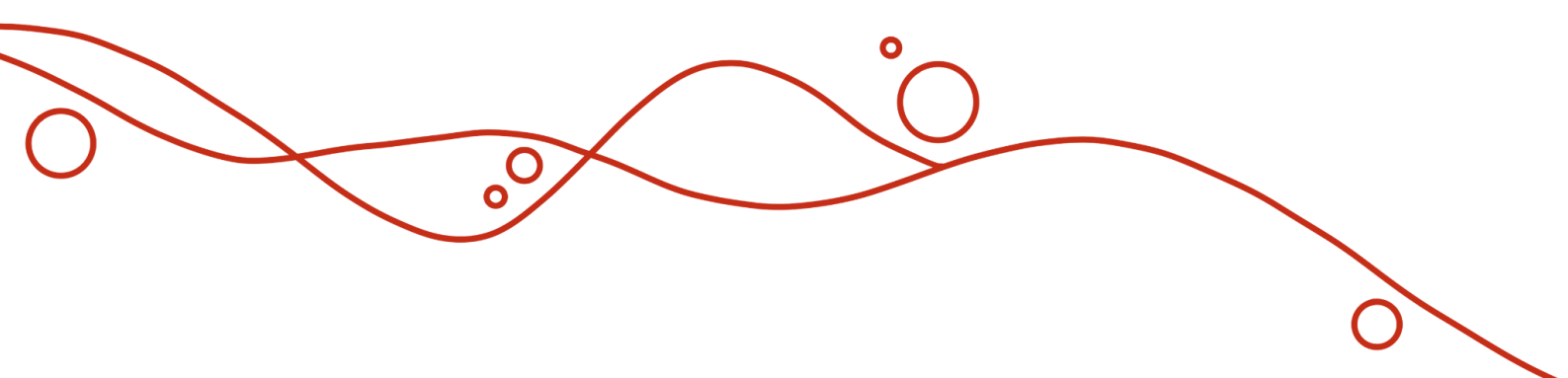

Vodilna osebnost slovenskega impresionizma je bil Ivan Grohar. Začel je kot cerkveni slikar, nadaljeval kot realist in končal kot impresionist. Naslikal je sliko "Sejalec", ki je danes na slovenskem kovancu za 5 centov.

"Sejalec" je bil uporabljen tudi na naslovnici srednješolskega priročnika. Impresionistični slikarji so na prelomu 19. stoletja tesno sodelovali s pisatelji. Oblikovali so naslovnice njihovih knjig.

Avgust Berthold je bil prvi slovenski umetniški fotograf. Zanimala ga je slovenska pokrajina. Posnel je sliko sejalca, Ivan Grohar pa je ta motiv prevzel za svoje slikarstvo.

Iz motiva mostu na Dobravi in ritma svetlobe pod loki mosta je slikar Matija Jama zgradil kompleksno podobo jutranje svetlobe. Vse je naslikano s kratkimi potezami čopiča.

Bralno razumevanje

Vaja 1

Označite pravilno trditev.

1. Matija Jama je bil prvi impresionistični fotograf.
2. Matija Jama je bil slovenski realistični slikar.
3. **Matija Jama je bil slovenski impresionist.**
4. Avgust Berthold se je zanimal za mostove.
5. **Avgust Berthold je bil slovenski umetniški fotograf.**
6. Avgust Berthold je bil slovenski impresionistični slikar.

Vaja 2

Hitro preberite besedilo zgodbe.

Stavke razvrstite v pravilnem vrstnem redu.

(a) Vpisal se je v umetniško šolo Antona Ažbeta v Münchnu. **(2)**

(b) Vse je naslikano s kratkimi potezami čopiča. **(6)**

(c) Jama je na svoji sliki Most na Dobravi zgradil kompleksno podobo jutranje svetlobe. **(5)**

(d) Matija Jama, slovenski impresionist, se je rodil v Ljubljani v 19. stoletju. **(1)**

(e) Živel, študiral in ustvarjal je v številnih evropskih deželah, med drugim v Nemčiji in na Nizozemskem. **(3)**

(f) Leta 1902 se je poročil z nizozemsko slikarko Louiso van Raders. **(4)**

Dodatne dejavnosti

Raziščite impresionizem v drugih evropskih državah.

Mostovi so pogost motiv v zgodovini evropske umetnosti. Se spomnite še kakšnih slik, fotografij ali drugih umetniških del, na katerih so upodobljeni mostovi?

Obstaja zelo znana angleška otroška pesem o mostu. Jo poznate?

<https://www.youtube.com/watch?v=0-Y7Qi3fMs0>

Veste, kako je nastala?

Dopolnilni viri za učence

Oglejte si film o Matiji Jami "Kolo. Pesem za Matijo Jamo". V nizozemščini s slovenskimi podnapisi.

<https://365.rtv slo.si/arhiv/dokumentarni-filmi-in-oddaje-kulturno-umetniski-program/174346495>

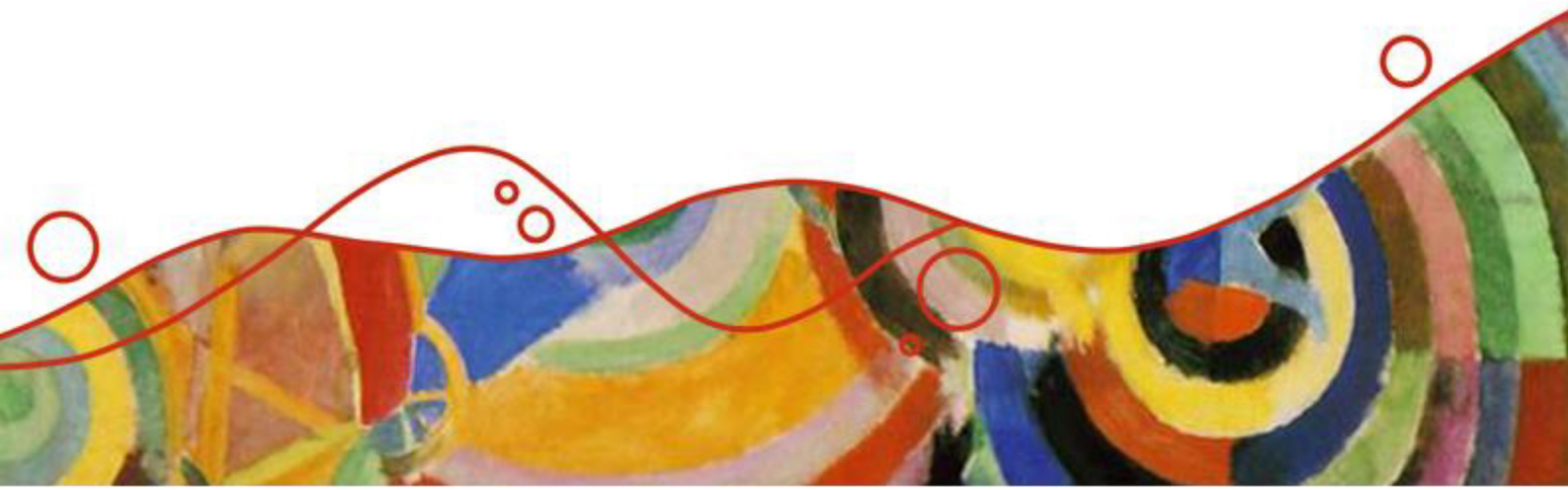
Razmislek

	1	2	3	4
Mislím, da je zgodba privlačna in zanimiva.				
Način pripovedovanja in dejavnosti so mi pomagali bolje razumeti jezik.				
Naučil/a sem se nekaj novega besedišča in struktur.				
Dodatni viri in dodatne dejavnosti so me spodbudili k razmišljanju o pomenu in posledicah zgodbe.				
Spoznal/a sem njeno kulturno ozadje in zgodovino.				

Tone Lapajne: Polja

Polja

Ledolomilec

Kakšni so vaši spomini na zemljo?

Kakšna je bila, mehka ali trda,

topla, vlažna ali suha,

peščena kot v puščavi?

Je imela vonj zemlje?

Drugo?

Če ste starejši učenci, ali se spominjate, kaj

simbolizira Tara v filmu "V vrtincu"?

Ljubezen do zemlje?

Preživetje?

Nekaj zaradi česar ljudje preživijo katastrofe...

Vojno?

Drugo?

Če ste učenec z motnjami vida, kaj vam glasba "Tarina tema" pove o vlogi zemlje v filmu "V vrtincu"?

Prisluhnite ji tukaj:

<https://www.youtube.com/watch?v=rYbpEVBKbjU>

2. Vaja

V katerem povojnem slovenskem filmu je beseda zemlja zajeta v naslovu?

3. Vaja

Kako vam diši zemlja po dežju?

Besedišče

Vaja 1

Poveži besede z njihovimi definicijami.

1. zemlja
(samostalnik) **(e)**

(a) poln kamenja

2. zemeljski
(pridevnik) **(c)**

(b) nekaj, kar je podobno
zemlji

3. pesek (samostalnik)
(d)

(c) snov zemeljskega
površja; zemlja

4. peščen (pridevnik)
(b)

(d) zelo drobni mineralni
delci, ki jih pogosto
najdemo na plažah

5. skalovit (pridevnik)
(a)

(e) prekrita s peskom

Kulturno ozadje

Zemlja je eden od štirih elementov. Elementi združujejo najpomembnejše podobe naših kultur. Rodovitna zemlja je nekaj, iz česar se rojevajo stvari. Zemlja je mehka ali trda.

Zemlja in podzemlje sta povezana s koreninami in počitkom. Mati zemlja simbolizira materinstvo, pa tudi nevarnost.

V legendah sta zemlja in podzemlje povezana s pritlikavci.

V filmu je zemlja pogosto povezana s temo apokalipse. Planet Zemlja je predstavljen kot kraj prenaseljenosti, prekomerne industrializacije, prekomerne proizvodnje, onesnaževanja, atomskega uničenja. "Melanholija" je eden od 400 filmov, ki obravnavajo temo našega planeta in apokalipse. To je lirična oda o koncu sveta... Napovednik za film si lahko ogledate tukaj.

Branje zgodbe

Tone Lapajne, umetnik zemlje

Tone Lapajne je vsestranski slovenski umetnik. Začel je kot kipar in končal kot slikar, a zelo posebne vrste slikar. Izumil je tehniko "zemlje na platnu". Mokrišča

o v okolici Ljubljane s številnimi zemeljskimi barvami so bila zanj velik vir navdiha.

Ta slovenski kipar in slikar se je rodil leta 1933. Ne le da je slikal zemljo, ampak je za ustvarjanje svojih slik uporabljal zemljo in blato mokrišč. Tam je iskal različne barve zemlje. (Obstaja vsaj 50 barv.) Zemlji je dodal nekaj črne ali olivne barve. Zaradi uporabe zemlje v svojih slikah je postal "nekakšen slikar".

Rekel je: "Zemlja me hrani materialno in duhovno! Vzamem nekaj zemlje ... te snovi, ki je del vesolja, in jo položim na platno. Razpoke v zemlji so strašljive," je dejal, "ostalo pa ..."

Na spominski razstavi Spomin zemlje, 2016 v Ljubljani, so Toneta Lapajno opisali kot umetnika, ki ustvarja kipe, instalacije in slike. Za svoje umetnine je uporabljal beton, železo, les in nazadnje svojo

- močvirnato zemljo. Bil je v stalnem stiku z naravo in iskreno se je zanimal za naravne materiale, vendar "material ne ustvari umetniškega dela, to stori umetnik".

Kaj je dejal? Svoj slogan je našel v Svetem pismu. "Vsi prihajamo iz prahu (zemlje) in vsi se vračamo v prah (zemljo)." "Izraz ni samo v materialu, pomemben je tudi umetnikov dotik."

Bralno razumevanje

Vaja 1

Ustavite se ob tistem, kar vas inspirira in vas usmerja na pot razmišljanja.

- Ponovno preberite besedilo.
- Naredite nekaj zapiskov.

Vaja 2

Stavke postavite v pravilen vrstni red.

(a) Bil je v stalnem stiku z naravo in iskreno se je zanimal za naravne materiale. **[4]**

(b) "Material ne ustvari umetnine, to stori umetnik." **[5]**

(c) Na spominski razstavi Spomin zemlje, 2016 v Ljubljani so Toneta Lapajno opisali kot vsestranskega umetnika. **[1]**

(d) Ustvarjal je kipe, instalacije in slike. **[2]**

(e) Za svoje umetnine je uporabljal beton, železo, les in nazadnje svojo močvirnato zemljo. **[3]**

Vaja 3

Povejte svoje mnenje (Pravilno/ Nepravilno)

(1) Tone Lapajne je bil vsestranski impresionistični slikar. **[Nepravilno]**

.....

(2) Zemlja ga je navdihovala le duhovno. **[Nepravilno]**

.....

(3) Ukvarjal se je s slikanjem zemlje. **[Nepravilno]**

.....

(4) V njegov spomin je bila organizirana spominska razstava. **[Pravilno]**

.....

Dodatne dejavnosti

Bi hoteli postati umetnik zemlje?

Zberite vzorce zemlje in preučite njene barve

Za navdih si oglejte ta film:

<https://www.youtube.com/watch?v=1oLGdmyMcuQ>

Dopolnilni viri za učence

- Na podlagi zgodbe raziščite temo.
- Kaj je land art? Land art nastaja neposredno v naravi. Umetnost si morate ogledati na kraju samem. Včasih land art uporablja naravne materiale in taka umetniška dela so razstavljena v galerijah.
- Tukaj je primer: Robert Smithson, Spiralni pomol, 1970.
- Vir: Wikipedia
- Robert Smithson je znan umetnik na področju land arta. Po zgodnji slikarski karieri, na katero so vplivali ekspresionistični slikarji, je leta 1964 spremenil način dela. Začel je uporabljati kombinacije materialov za oblikovanje tridimenzionalnih kiparskih kompozicij. Zbiral je zemljo in kamenje ter jih kot skulpture nameščal v galeriji.

- Kliknite na povezavo in si oglejte sliko Willema Van Herpa starejšega. Kaj prikazuje? Ali lahko opišete vse podrobnosti na njej?
- https://www.wikigallery.org/wiki/painting_209155/Willem-van%2C-the-Elder-Herp/The-Creation-of-Heaven-Earth-and-Water

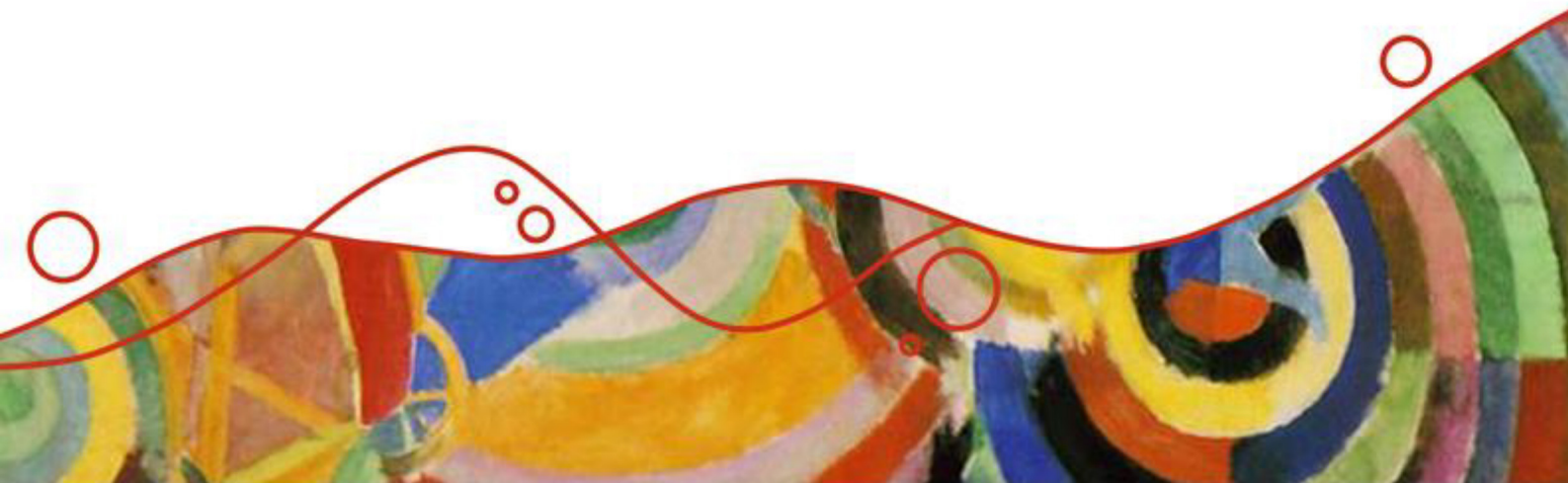
Razmislek

	1	2	3	4
Mislím, da je zgodba privlačna in zanimiva.				
Način pripovedovanja in dejavnosti so mi pomagali bolje razumeti jezik.				
Naučil/a sem se nekaj novega besedišča in struktur.				
Dodatni viri in dodatne dejavnosti so me spodbudili k razmišljanju o pomenu in posledicah zgodbe.				
Spoznal/a sem njeno kulturno ozadje in zgodovino.				

Karel Putrih: Odmev

Odmev

Ledolomilec

(1) Ali je mogoče naslikati veter in zrak? Vzemite čopič ali svinčnik in poskusite.

(2) Poglejte to znamenito fotografijo Marilyn Monroe:

<https://www.theguardian.com/film/filmblog/2014/sep/15/marilyn-monroe-seven-year-itch-dress>

Iz katerega filma je? Lahko opišete ta prizor? Začnete lahko takole: “ Ta prizor predstavlja.. “Slike predstavljajo ...”

(3) Oglejte si sliko Coup de vent à Trouville, Denisa Echeverria:

https://www.photo.rmn.fr/CorexDoc/RMN/Media/T_R1/PLCPH3/10-501445.jpg

Opišite naslednji prizor na plaži. Kaj se dogaja?
Kakšne barve je nebo? Kakšne barve je morje? Kaj počnejo ljudje na plaži?

(4) Oglejte si plakat razstave o podnebnih pojavih v muzeju Andre Malraux v Le Havru:

<https://www.instagram.com/p/CkLt3pJs5it/?hl=en>

Zakaj je to dekle na plaži in v vetru? Opišite sliko: "V ospredju, v ozadju, v sredini je..."

Če ste slabovidna oseba, ali lahko sosedu postavite dodatna vprašanja?

Če ste gluha oseba, ali lahko to sliko opišete v znakovnem jeziku?

Besedni zaklad

Poveži besede na tej strani z definicijami na naslednji strani:

- (a) Kip (samostalnik)
- (b) Odmev (samostalnik)
- (c) Kipar (samostalnik)
- (d) Kubističen,a (pridevnik)
- (e) Veter (samostalnik)
- (f) Sunki vetra (samostalnik)
- (g) Umetniško delo (samostalnik)

1. Umetnost iz gibanja, imenovanega kubizem. **(d)**

.....

2. Umetnik, ki ustvarja skulpture. **(c)**

.....

3. Vibriranje zraka. **(b)**

.....

4. Tridimenzionalno umetniško delo iz kamna, lesa, plastike, stekla, mavca ali kovine. Lahko je del stavbe. Lahko je razstavljen/a v notranjosti ali na prostem. **(a)**

.....

5. Izdelek ustvarjalne umetnosti, na primer pesem, slika ali skladba. **(g)**

.....

6. Nenadno močno gibanje zraka. **(e)**

.....

7. Gibanje zraka. **(f)**

.....

Kulturno ozadje

Splošne informacije, ki pomagajo razumeti vlogo kulturne dediščine in štirih elementov:

(1) Veter je "tisto, kar se ne da naslikati", je v rimskih časih trdil Plinij starejši. Vetra zelo dolgo niso razumeli in ga niso mogli razložiti. Zato so ga v antiki predstavljale podobe, večinoma boginj, kot je bila grška boginja Flora (boginja cvetja). V 19. stoletju je bila uvedena električna svetilnica, ki je nadomestila svetlobo sveč. Hkrati so pojave, povezane z vetrom (veter, vetrič, nevihte, strele itd.), doumeli in jih niso več povezovali z bogovi.

(2) Zrak je eden od štirih elementov in ga dojemamo kot veter, vetrič in nevihto, pa tudi kot odmev. Veter vpliva na perilo, drevesa, strehe itd. in jih upogiba. Veter je gibanje zraka, ki nastane zaradi neenakomernega segrevanja zemlje s soncem.

(3) Kaj počne veter? Dviguje papirje, letala, vendar vetra samega po sebi ni mogoče videti. Leonardo de Vinci je dejal, da gibanja zraka ni mogoče videti. Veter je tisto, česar ne moreš naslikati, lahko pa ga čutiš, vidiš pa lahko tudi nevihto in strele. Lahko slišite odmeve, lahko jih doživite zaradi njihovih vibracij zraka. Čeprav jih je mogoče slišati, odmevov ni mogoče videti.

Sodobne upodobitve vetra in njegovih učinkov.

»Sauver la nature« (Engl. Rescuing nature),
fotografija Gilberta Garcina. Gilbert Garcin Gallery
Camera Obscura:

<https://www.mutualart.com/Artwork/Saving-the-nature/2A10FCE4C52E8B9D>.

(4) Oglejte si fotografijo na vrhu recenzije filma "Poseben dan" z Marcellom Mastroiannijem in Sophio Loren:

<https://drgiii.com/film/2017/11/25/film-review-une-giornata-particolare-a-special-day-83x74>

Ali lahko opišete, kaj se dogaja v tem prizoru? Kaj menite, kako se počutita oba junaka?

(5) Oglejte si napovednik filma "No Home" Chantal Ackerman:

<https://www.youtube.com/watch?v=ivuuUVk-1wU>

Na 0:29 do 1:11 je posnetek vetrovne pokrajine. Če ste slabovidni, opišite, kako si predstavljate vetrovno pokrajino. Zakaj menite, da je bila vključena?

Branje zgodbe

Karel Putrih: Odmev. Foto Dušana Findeisen, 2022

Tu vidite kip ženske. Ne vemo, koliko je stara. Ženska kriči, držeč roke ob glavi. Tako povzroča vibracije (odmev) v zraku. Bronasti kip ima kubistične elemente (npr. odrezane površine), zato je težko reči, ali kip res predstavlja žensko.

Kipar Karel Putrih, avtor tega bronastega kipa, se je rodil leta 1910 v Ljubljani (Slovenija), kjer je končal srednješolski študij kiparstva. Putrih je postal vidni član Neodvisne skupine slovenskih umetnikov, ki je delovala pred drugo svetovno vojno. Njegova likovna dela in dela njegovih kolegov so pomembni predstavniki slovenske likovne umetnosti 20. stoletja. Študij je nadaljeval v Pragi (Češka). Tam je prišel do poenostavljene plastične figure, ki jo je navdihnilo delo francoskega kiparja Aristida Maillola. To je bila prva različica "Odmeva". Končna različica kipa se nahaja na trgu pred Muzejem moderne umetnosti v Ljubljani.

Bralno razumevanje

Vaja 1

Zapolnite vrzeli:

1. Kipar Karel Putrih je Odmeva.

[ustvarjalec]

2. Putrih leta 1910 v Ljubljani. **[se je rodil]**

3. Putrih je postal Neodvisne skupine slovenskih umetnikov, ki je delovala pred drugo svetovno vojno. **[sodelavec]**

4. Tam je prišel do oblike.

[kubistične]

5. To je bila prva "Odmeva", ki se v končni različici nahaja **[različica]**

6. na trgu
[Muzeja moderne umetnosti v Ljubljani]

Vaja 2

Poglobljeno branje:

Med branjem se ustavite in razmislite o besedilu ali besedah, preden nadaljujete.

Ponovno preberite besedilo zgodbe.

Delajte si izpiske.

Vaja 3

Stavke iz zgodbe razvrstite v pravilnem vrstnem redu.

(a) Ne vemo, koliko je stara.

(b) Na ta način povzroča vibracije (odmev) v zraku.

(c) Ženska kriči z rokami ob glavi.

(d) Ta bronasti kip ima kubistične elemente (npr. odrezane površine), zato je težko reči, ali kip res predstavlja žensko.

(e) Tukaj lahko vidite žensko.

[E, A, C, B, D]

.....
.....

Bralno razumevanje

Vaja 4

Odzovite se na izjave o prebrani zgodbi (resnično/
neresnično):

1. Karel Putrih je slovenski kubistični slikar.

[Resnično]

.....

2. Odmev Karla Putriha je razstavljen na prostem.

[Resnično]

.....

3. Karel Putrih je študiral v več evropskih državah.

[Resnično]

.....

Dodatne dejavnosti

Več o kubizmu: Picasso (great art explained)

<https://www.youtube.com/watch?v=qJLH7JAsBHA>

Povzetek Kubizma Encyclopaedia Britannica:

<https://www.britannica.com/summary/Cubism#:~:text=Cubism%2C%20Movement%20in%20the%20visual,as%20images%20composed%20of%20cubes.>

"Georges Braque: Braque: na dosegu roke."

Predavanje Georgea Shackletona o kubističnem umetniku in o tem, kako je odkril kubizem:

<https://www.youtube.com/watch?v=1jEMvJQcl-I>

Miran Erič et al. (2007) Želve, 22. 1985-2007

Kubizem na slovenski univerzi za tretje življenjsko obdobje

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Dopolnilni viri za učence

Oglejte si film “Una giornata particolare” (Poseben dan):

https://www.google.com/search?q=una+giornata+particolare+film&sxsrf=AJOqlzXizbC0i5V0I3JPzhvrJ-0hOj4sAg:1677979803385&source=lnms&tbm=vid&sa=X&ved=2ahUKEwiqzfvw0cP9AhUvS_EDHXvsCOsQ_AUoAXoECAEQAw&biw=2283&bih=860&dpr=2.2#fpstate=ive&vld=cid:516324f9,vid:KloWrqcHAF0

Oglejte si prelepo fotografijo “Sauver la nature” (Reševanje narave) avtorja Gilberta Garcina (Pojdite navzdol do druge fotografije po vrsti):

<https://loeildelaphotographie.com/en/paris-gilbert-garcin-at-galerie-camera-obscura/>

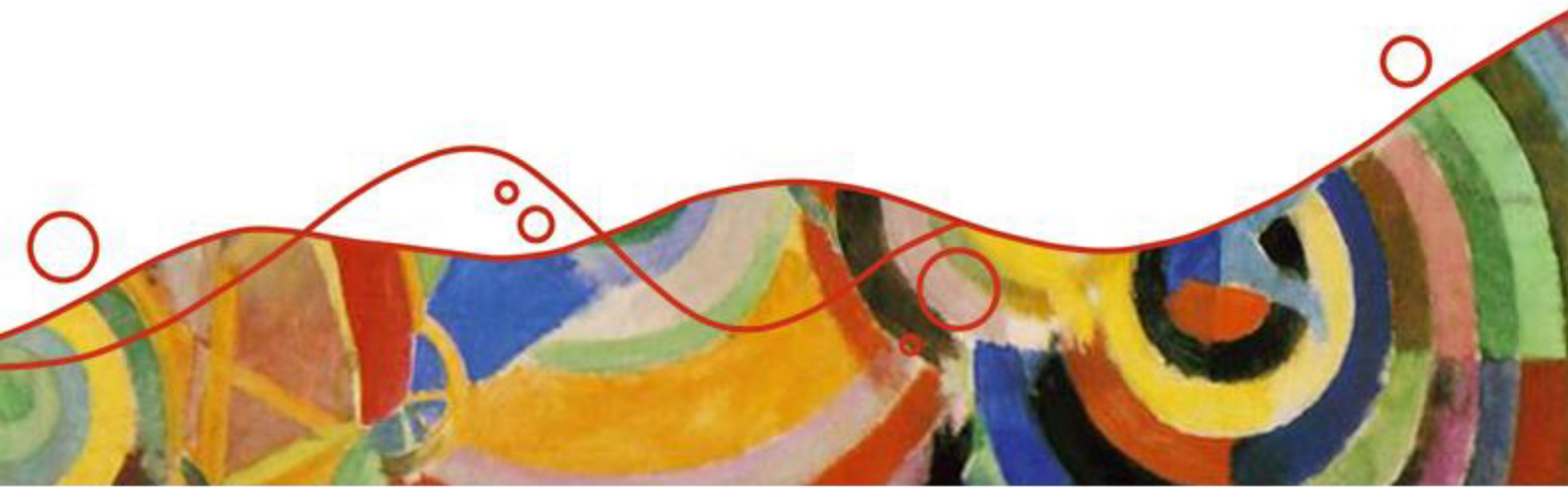
Razmislek

	1	2	3	4
Mislim, da je zgodba privlačna in zanimiva.				
Način pripovedovanja in dejavnosti so mi pomagali bolje razumeti jezik.				
Naučil/a sem se nekaj novega besedišča in struktur.				
Dodatni viri in dodatne dejavnosti so me spodbudili k razmišljanju o pomenu in posledicah zgodbe.				
Spoznal/a sem njeno kulturno ozadje in zgodovino.				☐

Slavko Pengov: Litostroj

Litostroj

Ledolomilec

- (1) Rdeča je barva ognja, strasti, ljubezni, nenadnih sprememb, revolucije. Naštejte nekaj znanih revolucij?
- (2) Če ste slabovidni, s čim povezujete rdečo barvo?
- (3) Če ste učenec z disleksijo, katere barve so vam ljubše? Ali obstajajo barve, ki jih ne prenašate?
- (4) Če ste starejši učenec, se verjetno spomnite filma poljskega režiserja Krzysztofa Kieślowskega z naslovom "Rdeča". Katere so bile druge barve v njegovi trilogiji Tri barve?

(5) Se spomnite naslova francoskega romana, v katerem sta bili omenjeni dve barvi: "Rdeča in "? Katera je bila druga barva? Kdo je napisal ta roman?

(6) Michel Pastoreau trdi, da se v nekaterih jezikih beseda "rdeča" uporablja v pomenu čudovit, lep itd. Ali je tako tudi v vašem jeziku?

(7) Obstaja žival, ki postane besna, če vidi rdečo tkanino. Katera žival je to?

Besedni zaklad

Povežite besede z njihovimi definicijami.

(a) Delavec v tovarni (samostalnik) **[3]**

(b) Imeti značilnosti nečesa (glagol) **[2]**

(c) Enakost spolov (samostalnik) **[1]**

(d) Promovirati kaj (glagol) **[4]**

(e) Držati kaj (glagol) **[5]**

(f) Ceniti kaj (glagol) **[7]**

(g) Slika (samostalnik) **[6]**

1. Položaj, v katerem sta obe osebi enakovredni.

.....

2. Imeti vidno značilnost.

.....

3. Nekdo, ki dela v tovarni.

.....

4. Nositi ali prijete nekaj.

.....

5. Podpirati ali dejavno spodbujati nekaj ali nekoga.

.....

6. Slika.

.....

7. Ceniti nekaj.

.....

Kulturno ozadje

Vojne povzročajo velike družbene prekinitve v vseh družbenih vidikih. V nekdanji Jugoslaviji so v drugi svetovni vojni zmagali partizani, člani odporniškega narodno osvobodilnega gibanja. Ti so oblikovali novo povojno vlado, ki je bila v mnogih pogledih napredna. Ustanovila je sodobne šole, vrtce in tovarne.

Zagotovila je ugodnosti za delavke in inštitute za načrtovanje družine. V primerjavi z bližnjimi državami vzhodnega bloka so imeli ljudje dober življenjski standard, lahko so potovali, brali tuji tisk itd. Kljub temu je država doživljala "diktaturo proletariata", omejena pa je bila tudi svoboda mišljenja in izražanja, tudi na področju umetnosti.

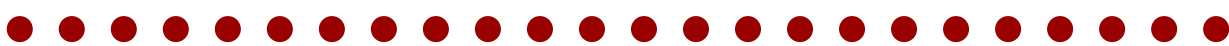
Umetniki so se delili na tiste, ki jih je režim priznaval in podpiral, in tiste, ki jih ni podpiral.

Copyright: Muzej novejšje zgodovine Slovenije.

<https://www.muzej-nz.si/si/zbirke-new/digitalne-zbirke/1750/1088-Slavko-Pengov-Litostroj>

Branje zgodbe

Na tej fotografiji Slavka Pengova so prikazani tovarniški delavci v povojnem socialističnem obdobju v nekdanji Jugoslaviji.

Enakost spolov, ki jo je spodbujala nova povojna komunistična vlada, simbolizira ženska, k vodi delavce in drži zastavo. Slika predstavlja delavce novozgrajene kovinske tovarne Litostroj v Ljubljani, ki je danes glavno mesto Slovenije. Motiv političnega zborovanja, ki je uporabljen na tej sliki, je bil v tistem času zelo cenjen, zaznamovala pa sta ga navdušenje in pripravljenost za gradnjo nove družbe.

Slika je vključena v stalno zbirko Muzeja novejšje zgodovine Slovenije.

Bralno razumevanje

Vaja 1

Ali so izjave resnične ali napačne?

1. Na tej sliki Slavka Pengova so prikazani tovarniški delavci v obdobju pred razpadom Jugoslavije.

[Napačno]

.....

2. Enakost spolov, ki jo je spodbujala nova poveljna komunistična vlada, simbolizira delavec, ki vodi delavce in drži zastavo. **[Napačno]**

.....

3. Slika predstavlja obrat kovinske industrije.

[Pravilno]

.....

4. Poveljna vlada sploh ni bila napredna. **[Napačno]**

.....

5. Poveljna vlada ni cenila enakosti spolov. **[Napačno]**

.....

6. Na Pengovovi sliki so upodobljeni tovarniški delavci. **[Pravilno]**

.....

Vaja 2

Poglobljeno branje (če ste slabovidni ali imate disleksijo, prosite drugega učenca, naj bere).

Pomagajte si z naslednjimi organizatorji diskurza:

- Kaj
- Kdaj
- Kje

Vaja 3

Izpolnite vrzeli s spodnjimi besedami.

- predstavlja
- vključena
- enakost spolov
- političnega mitinga

1. Socialistična vlada je spodbujala

[enakost spolov]

2. Slika **[predstavlja]** delavce
novozgrajene kovinske tovarne.

3. Motiv **[političnega mitinga]** je bil
zelo cenjen.

4. Slika je **[vključena]** v stalno zbirko.

Vaja 4

Stavke iz besedila zgodbe razvrstite v možna pravilna zaporedja.

(a) Slika predstavlja delavce novozgrajene kovinske tovarne Litostroj v Ljubljani, ki je danes glavno mesto Slovenije. **[2]**

(b) Slika je vključena v stalno zbirko Muzeja novejšje zgodovine Slovenije. **[5]**

(c) Enakost spolov, ki jo je spodbujala nova povojna komunistična oblast, simbolizira ženska, ki vodi delavce in drži zastavo. **[3]**

(d) Na sliki uporabljen motiv političnega shoda je bil v tistem času zelo cenjen, zanj sta bila značilna navdušenje in pripravljenost za gradnjo nove družbe. **[4]**

(e) Na tej sliki Slavka Pengova so upodobljeni tovarniški delavci v povojnem obdobju socializma v nekdanji Jugoslaviji. **[1]**

Vaja 5

Povejte, katere trditve so napačne ali pravilne.

1. Slavko Pengov je sodobni slovenski slikar.

[Pravilno]

.....

2. Litostroj je novozgrajena farmacevtska tovarna.

[Napačno]

.....

3. Ženska na sliki drži rdečo zastavo. **[Pravilno]**

.....

4. Krajše vojne ne povzročajo motenj. **[Napačno]**

.....

5. Partizani niso zmagali v drugi svetovni vojni.

[Napačno]

.....

6. Vlada je podpirala le nekatere umetnike.

[Pravilno]

.....

Slovnica

Nek ali neki

Nek se vse bolj uveljavlja tudi v slovenskem knjižnem jeziku. Končni "i" je pri zaimkih in pri določnosti, v nedoločnem zaimku pa se zdi odveč. Neki pomeni "točno določeni" (npr. grem na neki sestanek – vem, na katerega, a ti tega ne želim povedati), nek pa v prvotnejšem pomenu "poljubni" (grem na nek sestanek – saj ni pomembno, na katerega).

Uporaba dvojnice nek vsaj v pomenu 'točno določeni', ki jo papir prenaša že iz časov pred SSKJ, je v besedilih visokega sloga še vedno nesprejemljiva Marko Snoj (maj 2017).

1. "Oglasil se je človek in povpraševal po tebi." (Vem, kdo je)

2. "Oglasil se je sosed", ki ga ne poznaš.

3. "To vprašanje obravnava nek/neki zakon iz preteklosti.

Dodatne dejavnosti

Oglejte si slavno Delacroix-jevo sliko “Svobodo vodi ljudi”:

https://en.wikipedia.org/wiki/Liberty_Leading_the_People

Ali vidite kakšne sličnosti s slikami, Slavka Pengova?

Če da, katere?

Dopolnilni viri za učence

Pastoreau, Michel: *Red. The History of a Colour:*

<https://books.google.si/books?>

[id=5W18DQAAQBAJ&pg=PA6&source=kp_read_button&hl=en&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false](https://books.google.si/books?id=5W18DQAAQBAJ&pg=PA6&source=kp_read_button&hl=en&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false)

Razmislek

	1	2	3	4
Mislím, da je zgodba privlačna in zanimiva.				
Način pripovedovanja in dejavnosti so mi pomagali bolje razumeti jezik.				
Naučil/a sem se nekaj novega besedišča in struktur.				
Dodatni viri in dodatne dejavnosti so me spodbudili k razmišljanju o pomenu in posledicah zgodbe.				
Spoznal/a sem njeno kulturno ozadje in zgodovino.				☐

Co-funded by
the European Union

4 ELEMENTS in arts

The Slovenian
Third Age University

DOM SPAIN

ZINI FOUNDATION
FOR INNOVATION AND EDUCATION

MYARTIST

LES APPRIMEURS

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.